

ZAPISNIK 19. seje STROKOVNEGA SVETA ZDUS

(mandatno obdobje 2011 - 2015),
dne 03. 09. 2014 ob 10.00 na ZDUS

Prisotni: dr. Mateja Kožuh Novak, dr. Samo Zupančič, Ana Bilbija, Frančiška Četković, Anton Donko, mag. Valter Drozg, Jože Gašpersič, mag. Dunja Obersnel Kveder, Jožica Puhar in Aldo Ternovec,

Prisotni vabljeni: Alenka Reissner, Jerneja Grom in Alenka Ogrin.

Odsotnost opravičili: Boris Janez Bregant, Tomaž Banovec, Nevenka Dobljekar, Andrej Gerenčer, Slavica Golob, Anka Ostrman, Rožca Šonc in Ema Tibaut.

Odsotna: Irena Koželj Levičnik.

Predlagani dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 18. seje z dne 11. 06. 2014
2. Izvršitev sklepov 18. seje Strokovnega sveta
3. Dogovor o prilagoditi poslovnika SS novemu statutu ZDUS
4. Delovni osnutek koalicijskega sporazuma in sodelovanje z Desus
5. Urad za starejše v vladi RS
6. Pregled projektov ZDUS (strokovni vodje) in predstavitev novih
7. Razno

Na predlagani dnevni red ni bilo podanih pripomb.

Ad. 1

Frančiška Četković je opozorila na napako v sklepu št. 7 zapisnika 18. seje, ki ni dovolj jasno in natančno zapisan. Povedala je, da če predstavniki skupščine ZZZS kršijo določena načela delovanja organov ZZZS, je to potrebno razjasniti v skupščini, saj parlament nima zakonskih možnosti, da neposredno nalaga zadolžitve skupščini.

Predsednica ZDUS je opozorila, da ima ZDUS težave z odločitvami, ki jih sprejema tako skupščina ZZZS kot tudi ZPIZ. V teh primerih je potrebno pripraviti poslansko vprašanje, ki je namenjeno temu, da se v parlamentu razpravlja o problematičnih odločitvah, na katere ZDUS nima neposrednega vpliva in tudi nima priložnost, da kaj stori v zvezi s tem. Predsednica ZDUS je poudarila, da je podobna situacija na ZPIZ-u, kjer imajo še bistveno manj predstavnikov.

Dr. Samo Zupančič je povzel, da gre za napako v načinu reagiranja oziroma odločanja, kjer parlament ni organ, ki naj bi ob napakah ZZZS direktno ukrepal. Franciška Četković je še poudarila, da predstavniki delodajalcev v skupščini ZZZS tudi nikoli ne podprejo stališča članov ZDUS. Po raznih diplomatskih kanalih je potrebno doseči, da večino predlogov spravijo skozi. V prejšnjih mandatih niso imeli teh težav.

Mag. Dunja Obersnel Kveder je poudarila, da če se zgodi, da so predstavniki ZDUS na skupščini ZZZS preglasovani, je pomembno, da na vmesni stopnji posreduje ZDUS v sodelovanju s sindikati. Kot zadnji stadij ukrepanja je mogoče posredovanje s poslanskim vprašanjem. Spomnila je, da so pred časom na skupščini ZZZS imeli pobudo z zvezi z omejevanjem zdraviliškega zdravljenja starejšim osebam nad 65 let po operacijah kolka. Mag. Dunja Obersnel Kveder je tedaj na seji Strokovnega sveta poročala, da so člani ZDUS, ki so člani skupščine ZZZS, sprožili pobudo, da se zadeve uredijo, saj postopek ni bil pravilno izpeljan. Zavarovalnica je vendarle ponovno preučila zadevo in spremenila pravila. To je bilo uspešno posredovanje, so pa druge stvari, kjer kot člani skupščine ZZZS niso bili uspešni.

Sklep št. 1: V zapisnik 18. seje Strokovnega sveta se vnese popravek sklepa številka 7, ki naj se glasi: V primeru, da predstavniki upokojencev, ki so v organih ZZZS, zaznajo težave v delovanju le-teh, pripravijo poslansko vprašanje, ki ga bo ZDUS posredoval parlamentu.

Dr. Samo Zupančič je predlagal, da se v zapisnike Strokovnega sveta vnese tudi podatek, kateri član je predlagal določen sklep. Prisotni so sprejeli:

Sklep št. 2 (predlagal dr. Samo Zupančič): V zapisnike Strokovnega sveta se ob sprejetem sklepu imenuje predlagatelj sklepa.

Ad. 2

Ana Bilbija je opozorila, da je iz poročila o izvedenih sklepih 18. seje (priloga 1) razvidno, da večina sklepov ni bila izvedena, zato se postavlja vprašanje, kdaj bodo izvedeni in kdo bo za to poskrbel. »Ali smo lahko zadovoljni z izvedbo sklepov?« Predsednica ZDUS je povedala, da je ni nihče opozoril, da sklepi sveta niso bili izvedeni. Potrebno je opozoriti osebo, ki je zadolžena za izvrševanje posameznega sklepa. Predsednica ZDUS je predlagala, da pregleda sprejete sklepe za celotno leto in pogledala, kaj ni bilo storjeno.

Sklep št. 3 (predlagala dr. Mateja Kožuh Novak): Predsednica ZDUS pregleda neizvedene sklepe Strokovnega sveta v letu 2014.

Anton Donko je predlagal, da se pogovorimo še o sklepu št. 8, o letošnjem posvetu v Državnem zboru v počastitev mednarodnega dneva starejših.

Mag. Dunja Obersnel Kveder je povzela, da bo posvet posvečen spremembam v razvoju slovenskega zdravstvenega sistema. Pripravljeno je preliminarno vabilo z naslovom »Slovenski zdravstveni sistem pred potrebnimi spremembami«, kjer je uvodoma zapisala, da so jasno določena stališča ZDUS o tem, kakšen javni zdravstveni sistem hočemo in da starejši zahtevajo solidarno, pravično financiran, dostopen in kakovosten sistem. Na prvem mestu je potrebno urediti načine financiranja in organiziranja zdravstvenega varstva, da je potrebno posebno pozornost posvetiti primarnemu zdravstvenemu varstvu in preventivnim programom krepitev zdravja, kot tudi drugim področjem, kot je neakutna bolnišnična obravnava, paliativna oskrba, dolgotrajna oskrba ... Na posvetu bi člani Komisije za zdravstveno varstvo starejših predstavili pet problemov: področje sodobnih vrednot in usmeritev, ki predstavljajo bistvo razvoja zdravstvenih sistemov v prihodnje v Evropi; pomen socialnih zdravstvenih zavarovanj in zdravstvenih pravic; dejavniki, ki vplivajo na stabilnost zdravstvenega sistema; uspešne organizacijske oblike upravljanja javnih zdravstvenih zavodov in vidiki celostne zdravstvene oskrbe.

Mag. Dunaj Obersnel Kveder je še povedala, da upa, da se bo posveta udeležilo čim večje število novih poslancev, ki jih to posebej zanima, ker bo zdravstvena reforma zagotovo ena izmed prvih, ki jih bo potrebno izvesti, saj nanjo čakamo že dvajset let. Posveta naj se udeleži tudi čim več upokojencev, da bo razprava potekala v smeri, kakšne so njihove želje in pričakovanja. Da bi posvet čim bolj izpeljali, se je Komisija za zdravstveno varstvo starejših odločila, da v mesecu septembru po Pokrajinskih zvezah organizira posvete na temo, kaj narediti z razvojem slovenskega javnega zdravstvenega sistema. Na Pokrajinskih zvezah bi s člani ponovno predebatirali stališča ZDUS in videli želje, potrebe, ki jih bo potrebno v parlamentu čim bolj jasno zastopati.

Predsednica ZDUS je opozorila, da se je za te posvete nujno združiti in povezati s sindikati. Na terenu je potrebno preučiti, kaj članstvo meni o javnem zdravstvu. Locirati je potrebno tiste poslance, ki zagovarjajo javni zdravstveni sistem.

Predsednica ZDUS predlaga Komisiji za zdravstveno varstvo starejših, da preučijo kako imajo v posameznih državah zastavljene ključne dokumente o razvoju zdravstva, saj so ti argumenti lahko podlaga za zagovarjanje promocije zdravstva. Ni potrebno preučiti celotne dokumente, temveč posamezna poglavja in videti: »Ali imajo druge države v osnovnih zdravstvenih dokumentih poglavje o promociji zdravja?«

Frančiška Četković je povedala, da se je na posvetih potrebno uskladiti za poudarke, ki jih bodo predstavili v parlamentu. Spomnila je sicer na dva posveta, ki sta potekala na državni ravni na temo zdravstvenega sistema in zdravstvenega zavarovanja. Eden je potekal v Državnem svetu pod pokroviteljstvom predsednika republike, na katerega pa civilna družba oziroma predstavniki zavarovancev niso bili povabljeni. Izjema so bili predstavniki zdravniških društev. Drugi je bil posvet v

organizaciji ZZZS, ki je tudi potekal pod pokroviteljstvom predsednika republike, kjer so zopet glavno besedo imeli predstavniki zdravniške organizacije in nekateri zagovorniki proliberalnih tez, kako oblikovati zdravstveni sistem. ZDUS-ov posvet bo v nasprotju z navedenima predstavil uporabniški vidik in ZDUS-ove predloge za ureditev javnega zdravstva.

Predsednica ZDUS je prosila Frančiško Četković, da je nujno potrebno organizirati sestanek s sindikati in se poenotiti v stališčih.

Mag. Dunja Obersnel Kveder je povedala, da pri koalicijskem sporazumu niso upoštevali pripomb, ki jih je pripravila Komisija za zdravstveno varstvo starejših. Nujno je najprej potrebno urediti preventivo in delati na promociji zdravja, pri čemer se premalo poudarja, da posameznik lahko skrbi za lastno zdravje samo, če so izpolnjeni predpogoji za to. Kdo je tisti, ki mora zagotoviti te predpogoje? Država, oblast, ki mora zagotoviti socialno-ekonomsko varnost ljudi, da si bodo lahko kupovali zdravo hrano, da lahko zdravo živijo, da imajo zdrave delovne pogoje ... vse te predpogoje mora zagotoviti država, ker se v nasprotnem tega ne da izvajati.

Ad. 3

Dr. Samo Zupančič meni, da bi morali poslovnik Strokovnega sveta prilagoditi Statutu ZDUS. Imamo priložnost, da zadeve, ki jih opažamo pri delovanju sveta spremenimo. Predlaga, da se dve, tri osebe zadolžijo, da pregledajo poslovnik in v doglednem času pripravijo predlog za spremembe, predvsem v smislu modernizacije. Predlaga, da se obravnavajo vprašanja, kot so: V kakšnih odnosih naj bo Strokovni svet z ostalimi organi ZDUS? Kakšen je odnos Komisij in Strokovnega sveta?

Predsednica ZDUS je predlagala, da se točka odloži, dokler ne bo sprejet novi Statut ZDUS.

Sklep 3 (predlagala predsednica ZDUS): Ko bo sprejet nov Statut ZDUS se na seji Strokovnega sveta obravnava vprašanje prilagoditve poslovnika Strokovnega sveta novemu Statutu.

Ad. 4

Predsednica ZDUS je prosila Ano Bilbijo za komentar na zadnji osnutek koalicijskega sporazuma (priloga 2). Ana Bilbija je povedala, da je bil sporazum do seje Strokovnega sveta najbrž že parafiran. Dotaknila se je samo zadev, ki zadevajo upokojence. Predlaga, da se razprava o koalicijskem sporazumu in sodelovanju z Desus (točka 4 dnevnega reda) združi z razpravo o Uradu za starejše v vladi RS (točka 5). Opozorila je na sklop v sporazumu o socialni politiki in pokojninskem sistemu. Osebnostno se je ukvarjala pri usklajevanju besedila v povezavi z demografskim rezervnim skladom. Pomemben je odstavek o pokojninski reformi: »... pripraviti okvir za novo pokojninsko reformo v smeri zagotavljanja dolgoročne

vzdržnosti pokojninske blagajne zaradi demografskih trendov. Z bonusi bomo spodbujali kasnejše upokojevanje. Ob enem bomo spodbujali alternativne sistemske rešitve za vzdržno delovanje pokojninske blagajne (obratne hipoteke).« Ana Bilbija je opozorila, da je pomembno, da v tem sklopu ne najdemo več besedišča, kot je bilo »čiščenje pokojninske blagajne«. ZPIZ mora paziti pri izrazoslovju in skrbeti za to, da se upokojenci ne prikazujejo kot zgolj strošek državnega proračuna. Za tiste kategorije, ki jim je država odobrila in dala pokojnine, jim to mora tudi zagotoviti. Osebnostno se boji morebitnega »novega ZUJF-a«.

Dr. Samo Zupančič je dodal, da je po njegovem mnenju največja napaka, da se osredotočamo samo na vzdržnost pokojninske blagajne.

Ana Bilbija je nadaljevala z odstavkom o demografskem rezervnem skladu, kjer je navedeno: »... koalicijski partnerji se strinjajo, da bodo v skladu z določbami Zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju ZPIZ-2 do 30. junija 2015 sprejeli Zakon o ustanovitvi in delovanju Demografskega rezervnega sklada, ki bo zagotavljal dolgoročno stabilnost pokojninskega sistema. Zakon o DRS bo poleg začetnih sredstev, ki so že določena v veljavni zakonodaji opredelil tudi možna dodatna sredstva ter podrobnejše določil poslovanje in upravljanje tega sklada.« Ana Bilbija je osebno želela, da bi v odstavku pisalo kaj več o dodatni virih, a je takšna opredelitev kar prepričljivo zagotovilo, da se bodo zadeve lotili pravočasno.

Kar zadeva letni dodatek in pokojnine: o letnem dodatku je zapisano, da bo 40 milijonov evrov dodatnih sredstev zagotovljenih vsako leto, naprej pa nič več.

Kar zadeva Urad za starejše v vladi RS je bila Ani Bilbija osebno bolj všeč ideja o skupnem, medgeneracijskem uradu. V novi različici koalicijskega sporazuma je zapisano, da se bo po vzorcu Urada za mladino oblikoval Urad za starejše za boljše sodelovanje generacij s poudarkom na vsebinah, ki spodbujajo medgeneracijsko sodelovanje. Pripravljal bo ukrepe katerih namen bo ustvarjanje razmer za delovanje starejših, prilaganje demografskim spremembam ter zagotavljanje aktivnega in zdravega staranja.

Zapisano je tudi, da prejemnike varstvenega dodatka, ki imajo v lastni nepremičnino v manjši vrednosti, ne bo bremenila odpoved odtujitve nepremičnin, pri čemer se postavlja vprašanje, katera nepremičnina je manjše vrednosti.

Zapisano je tudi, da se bo obstoječi sistem prejemanja subvencij za najemnine prenovili tako, da bomo zmanjšali možnost zlorab in zagotovili bolj racionalno porabo sredstev.

Dr. Samo Zupančič je opozoril na odstavek o prostovoljstvu. V celotni Evropi se namreč povečuje število ljudi, ki potrebuje takšno ali drugačno pomoč, še posebej pomoč prostovoljcev, katerih število v zadnjem času upada. Nujno je stimulirati prostovoljstvo, tudi s finančnim vložkom.

Aldo Ternovec je poudaril, da je koalicijski sporazum že parafiran in da kaj dosti vpliva na spremembe sedaj nimamo. Na nas je, da se organiziramo v določenih prioritethnih področjih oziroma projektnih nalogah, saj projektne naloge v koalicijskem sporazumu razume kot opredelitev prioritet. Te so v tem trenutku zdravstvena zakonodaja, Zakon o dolgotrajni negi in oblikovanje demografskega rezervnega sklada. Postavlja se vprašanje: »Kako bomo dosegli, da se prioritethne naloge realizirajo?«

Mag. Valter Drozg je poudaril, da je koalicijski sporazum boljši kot predhodne, deklarativne verzije. Pri določenih točkah se bo ZDUS moral vstopiti v vlogi pogajalca. Če bo prišlo do nove pokojninske reforme, upa, da bo ZDUS pri teh in ostalih pomembnih zadevah prisoten. Glede letnega dodatka pa je dodal, da gre za »čisti socialni dodatek« in je žalostno, da ljudje, ki imajo minimalne pokojnine, komaj čakajo prejem le-tega.

Frančiška Četković je tudi dodala, da je žalostno, da predsednik stranke Desus zagotovilo o sredstvih v vrednosti 40 milijonov evrov za letni dodatek dojema kot uspeh v pogajanjih. Namreč v koalicijskem sporazumu je še vrsta zadev, ki bodo veliko bolj vplivale na položaj in življenje vseh prebivalcev, tudi upokojencev, saj hodimo po poti politike varčevanja. Strinja se, da je pomembno, kako bo ZDUS sodeloval pri posameznih projektnih nalogah. Na socialnem področju ni nobenih predlogov in napredka v zvezi z reformo zakonodaje socialnih pravic.

Jožica Puhar je opozorila, da med projektne naloge ni vključena priprava Zakona o demografskem rezervnem skladu, kar vzbuja skrb. Tudi Urad za starejše ni posebej zapisan med projektne naloge, če ni že vključen v nov zakon o vladi.

Predsednica ZDUS je poudarila, da je po enoletnem tesnejšem sodelovanju z Desus razočarana nad izhodom. Upravnem odboru ZDUS bo predlagala, da se ponovno obudi obiskovanje oziroma delo z vsemi poslanci. Predlagala bo tudi, da je nujno, da prevladamo neoliberalno srenjo, za kar je potrebno sodelovanje s poslanci, ne glede na strankarsko pripadnost. Opozorila je tudi, da je bilo med članstvom ZDUS, kjer je veliko tudi članov stranke Desus, vedno prisotno vprašanje: »Kako daleč lahko gremo pri sodelovanju z Desus?«.

Dr. Samo Zupančič je poudaril, da je bilo v medijih prikazano, kot da je ZDUS desna roka stranke Desus. Takšno sodelovaje z eno, določeno stranko lahko škodi pri pridobivanju novih sodelavcev, novega članstva. Nenazadnje pa nam stranka Desus ni ponudila ničesar.

Ana Bilbija je opozorila, da kar zadeva sodelovanja z Desus, ima različna stališča na relaciji civilna družba, politika in projekt Mreža. Sodelovanje mora biti dolgoročno in ne zgolj po posameznih projektnih nalogah. Poudarila je tudi, da je bila podpora

stranke Desus pomembna pri zadevah povezanih s Kapitalsko družbo, kot tudi bo pri demografskem rezervnem skladu.

Jožica Puhar je ocenila, da je bilo sodelovanje z Desus koristno, a ga je po vseh navedenih dogodkih potrebno razrahljati, saj je naše članstvo različno politično usmerjeno. Meni, da lahko delamo naprej z njimi, poskusimo pa tudi z drugimi strankami in delajmo z vsemi poslanci.

Aldo Ternovec meni, da je bistvo v programskem sodelovanju pri posameznih nalogah z vsemi, s katerimi je mogoče sodelovanje v dobrobit celotne populacije. Pomembno je, da se vključimo pri oblikovanju zakonov, ukrepov in rešitev, ne samo pri izvedbi. Smiselno je, da poskusimo priti v različne delovne organe. ZDUS mora zavzeti tudi pravilno mesto v Ekonomsko-socialnem svetu.

Anton Donko je dodal, da se mu zdi pomembno sodelovanje z vsemi strankami. Na prihajajočih lokalnih volitvah moramo svetovati in podpreti kandidate za občinske svete.

Dr. Samo Zupančič je predlagal, da se oblikuje delovna skupina, ki bo pripravila sklepe tekoče seje.

Sklep 4 (predlagala predsednica ZDUS): ZDUS bo še naprej sodeloval s stranko Desus, a le po posameznih programskih področjih oziroma projektnih nalogah.

Sklep 5 (predlagala predsednica ZDUS): ZDUS bo skušal navezati stike tudi z drugimi političnimi strankami.

Ad. 5

Sklep 6 (predlagala predsednica ZDUS): ZDUS povabi kandidatko za vodilni položaj bodočega Urada za starejše na sejo Strokovnega sveta, da se predstavi.

Ad. 6

Predsednica ZDUS je uvodoma pojasnila, kako je ZDUS pričel z delom na evropskih projektih. V začetni fazi še ni bilo povsem jasno, da vsa društva, saj govorimo o 520-tih enotah, ne bodo imela neposredne finančne koristi od evropskih projektov. Pri vseh projektih se ZDUS trudi, da čim več koristi pridobi za društva in članstvo, saj projektno delo pomeni napredek za organizacijo, kot je ZDUS, tako v domačem kot mednarodnem okolju.

Vodje in koordinatorji projektov ZDUS so predstavili aktualne projekte. Strokovna sodelavka Alenka Ogrin je na kratko povzela vsebino odobrenih prijavljenih projektov ZDUS in tudi tistih, katere rezultate razpisov še pričakujemo. Sledila je predstavitev posameznih projektov, kjer so vodje povzeli vsebino projekta, cilje, delež sofinanciranja ZDUS in prihodnost eksploatacije projektnih rezultatov. Predstavljeni so bili projekti: HELPS (Alenka Ogrin), SAAPHO (Alenka Reissner), iCARER (Jože Gašperšič) in NET-AGE (Jerneja Grom).

Predsednica ZDUS je prisotne seznanila z idejo o izvedbi kreativnih delavnic predsednikov društev in aktivov upokojencev v mesecu novembru v hotelu Delfin.

Ad. 7

Sklep 7 (predlagala predsednica ZDUS): ZDUS mora nadaljevati s projektom Mreža in obiskovanjem poslancev in poslank.

Predsednica ZDUS je predlagala, da se oblikuje ekspertna skupina za pripravo Zakona o ekonomsko-socialnem svetu. K sodelovanju je pozvala mag. Valterja Drozga in Jožico Puhar.

Sklep 8 (predlagala predsednica ZDUS): ZDUS oblikuje ekspertno skupino za pripravo Zakona o ekonomsko-socialnem svetu. V skupino se povabi Branko Mišič.

Sklep 9 (predlagala Ana Bilbija): Zapisniki seje Strokovnega sveta morajo biti pripravljeni v roku treh dneh.

Seja se je zaključila ob 13.30.

Zapisala: Dijana Lukić
Strokovna sodelavka ZDUS

dr. Samo Zupančič
predsednik Strokovnega sveta

Ljubljana, 22. 9. 2014

ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Kebetova 9, 1000 Ljubljana
el. naslov: zdus@siol.net; fax: 01/515 29 57
Tel. št. predsednice: 01/519 41 17
Tel. št. tajništva: 01/519 50 86

STROKOVNI SVET ZDUS

Priloga 1: Poročilo o realizaciji sklepov 18. seje Strokovnega sveta ZDUS

Priloga 2: Koalicijski sporazum_končna verzija